

CURIERU ROMANU

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA
SI
Litterară.

Pretul prenumeratiei pentru Curierele Române împreună cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar în parte unul câte un galben.

Abonarea se face în București, la

Redacție și la D. Iosif Romanov; la judece la CC. Cărmuiri și la DD. Profesori.

Această foie este de două ori pe săptămână, Marți și Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 77.

BUCUREȘTI.

MARȚI, 8 OKTOMBRIE 1846.

BUCUREȘTI.

Domnule Redactor!

Străin în această Capitală, am fost împins de curiozitate a observa deosebitele obiecte ce merită atenția orî cărui cultitor; din norocire azi la 29, însoțit de un amic de aici, am asistat la examenul Pensionatului de fete al doamnei Malanoty. Ca Român mă'm interesat cu deosebire la un spektakol național, ce reprezintă cultivarea junelor kopile române, și prin urmare chilivisația nației.

Interesul creștea mai mult, văzând bucuria părinților, rudelor și a tuturilor spektatorilor; iar mai vătos aceea a D-lui Direktor P. Poenaru, ce punea un părinte al unei numeroase familii înkongiurat de kiar fizele salle. Nu știu ce simțiment patriotik, și sublim îl animă în aceste momente. Solemnitatea s'a deskis prin kvântul următor pronunțiat de D. A. Porovici, Profesorul de limba Română la acest institut. Krede Domnule că acest diskurs, mi s'a părut că'l mai potrivit cu asemenea okasie; la orî-ce rind, la orî-ce fras, remăneam înkvntat de simțimentele ce reauflă. Nu kunosk o espresie proprie care să poată arăta mulțumirea ce am simțit la cerchetările ce s'au făcut kopillelor, din toate kllasele și despre toate învățătorele ce se urmează în limba română, franceză, germană, și frumoasele arte, Kaligrafia, Musika și desenul; respunsurile celle bine potrivite, cu întrebările făcute de D-lui Direktorul m'au făcut să vărs lakrime de bucurie, kvgetând la kumplita soartă de ignorantă, în care zăcea femeea rână în sekolul acesta, și privind prosperitatea de care se bukură azi seksul ei; totul dovedea Domnul meu! silința pusă de D-na Direktița, care se okupă de mai mulți ani întru kvrmuirea și prosperarea acestui institut de kreștere; totul se akordă cu străguirea Profesorilor, și așteptările naționale. După înkongonarea celorlalte premiante, cerchetându-se și lukrul măninelor, espus pe o masă întinsă, și în care se vedea o eleganță perfectă, una din eleve au prezentat, ca semn de kvnoștință, o perună D-lui Direktor.

După înprățirea premiilor, ceremonie s'a săvârșit cu diskursul pronunțiat de damichella Aleksandrina Bizula, o kvântare în care se vedea profunda kvnoștință ce păstrează fetele pentru MĂRIA SA DOAMNA; după aceasta D. Direktor s'a exprimat în acești termeni! « Eu vă promit, junelor demoazele, de a arăta înălțimea Salle Doamnei silința și progresul din acest an skolastik. » La vreo kvte-va din elevele celle mai înaintate, le-a înprățit premii din partea înălțimei Salle Doamnei potrivite cu leșile la care au isbutit mai mult.

Iată, D-le Redactor, o mikă descriere al acestui examen, fie că în toți ani să am okkasia de a mă bukură de niște asemenea frumoase spektakole; suvenirile despre starea instrukției damichellelor în acest pensionat, vor fi celle mai plăcute din viața mea, și imi vor da speranța de nove succese Naționale în niște întreprinderi așa de folositoare!

Te rog, D-le Redactor, ce è plăcut Naționalității și bun, pune supt tipar, iar ce è rău learădu, îndatorând tot de odată pe cel ce are onoarea a se însemna obligat amator de această ortografie noară pe care anevoie o pochiu imită...

N. Чокан olteanul negoțiator. Sept: 29 1846.

Diskursul pronunțat de D. A. Porovici.

Domnilor și Doamnelor!

Un soare mai luminos ne vestește zioa în care suntem kiemați a celebra triumful junelor Damichelle ce 'și cultivă rația în acest institut prin învățătore folositoare, așezate după esemplul Kolegiului Național, ce se poate sokoti în țara noastră, lumina științelor, și templul învățătorelor, altar la care aduce și acest mik pensionat prinoasele salle, pre kvl îl iartă slabele'i mijloace. Părinți, rude, și profesori, toți asistăm cu plăcere și kv'n sfint entuziasm la un spektakol interesant, spektakolul Nației, oglinda în care ne vedem viitorul zimbitor ce ne pregătește buna Edukație a fetelor, formarea de mume bune, și de Române învătate.

Au trecut, cu secolii, acei timp neguroși ai ignoranței, aelle epocă triste de barbarie ce făc rola cea mai funestă în istoria noastră; cu dinsele s'au prăvălit în abisul întunecului, și aelle tikloase prejudecăți, ce țineau pe femei roabă voinelor și patimelor noastre, roabă superstiției, roabă, în sfârșit, chiar ființei ei; glasul civilizației ne a isbit inimele; noi alergăm la lumină, și femeia, zik femeia, idolul ființei noastre, se cultivă acum și devine prin superioritatea ce'i atrage delikateța simțurilor, kap d'operă de perfekție.

Zăresk în Domnia-noastră, onorabili domni, și respectabile doamne, flaktra amorului paternu îndoit prin veselia ce vă pricinuește azi suțesul ființelor Dumneavoastră în kariera învățăturilor, încoronarea aellor nevinovate și drăgălașe ființe, ce studiează într'acest institut, sanktuarul virtuții ș'al buneii educații, prințipe salutarii, prințipe creștinești, prin care să poată deveni bune mame de familie, adevărate Române, eroine în orice simtimente mărețe, virtuoaase, digne de aforma brillantele coroanei cu care nația noastră se va urca pe șcena Europei, de nu vom încetă a fi buni patrioți, încuragînd așezemintele ce formează educația junimeii a ambelor sexe.

Institutul acesta după poziția în care se află pînă acum, s'a silit să kongrespunză așeptării Naționale.

Printrunș de un nobil simtiment, D-eii doamna Malanoti direktița, a jertfit toată liniștea pentru educația damicelelor ce'i sunt inkredințate avînd înaintea okilor, kă le este numă morală.

Pe lingă alte învățături, n'a uitat, kă baza buneii educații, este religia și morala; și una și alta, sunt rîntile cunoștințe ce au Damicellele. Apoi observînd fireskul simtiment Patriotik ce trebuie hrănit în inimele Damicelelor, a așezat limba Romană kă princip la toate învățăturile după esemplul Kolegiului Național.

Acestea sunt, D-le Direktor, adestea sunt, onorabililor prîinți, effektele silinței doamnei Direktiței; cu kăt è de grea sarcina aceasta, atît va fi de mulțumit kînd, aruncîndu'și o privire maternă, va vedea cu veselie, kă isprăvele'i sunt de o potrivă cu așeptările, kă bine-kuvîntările unor ființe atît de skumpe, sunt resplata stăruinței salle.

Voi june fetițe, care acum veniți cu inimele sultînd de bucurie, să srbăziți triumful nostru în kariera învățăturilor, care veniți inkununate de laurile științei kă să kulegeți aplauzele adunării, ce cu oki plini de lakrăme de veselie, vă dă bine-kuvîntările salle, nu uitați nič odată kă aceste triumfuri dobîndite, cu virtute, vor stă de model aellor ce veți repurta în soțietate atunçi kînd dulcele nume de numă vă va gidela auzul, va vorbi inimei cu entusiasm, nu uitați kă 'ntr'această vîrstă de aur, vîrstă ce fuge pe arripele timpului, nelăsîndu-vă de kăt suvenirile ei, su-

teți datoare a vă folosi de învățăturile ce vi se dau; aveți de bază supunerea la datorii, amorul kătre Dumnezeu și kătre prîinții ce'și jertfesă zilele celle mai senine kă să vă fericească. Nu vă mîndriți de onoarea ce vi se face azi, ci din potrivă încuragiază spre nuce înaintării, kongrespunzînd la dorințele prîinților, învățătorilor, și mai virtos la așeptarea nației, a kăria fericare spînzură de la buna noastră educație. Vedeți kă toate vă favorează: Eforia instrukției publice vă dă mizloacele cerute kă să vă faceți koroana seksului nostru. Seks atît de frumos pe kăt este interesant soțietății printr'o bună îngrijire.

Gubernul din parte'i au rupt toate stăbilele ce se putea împotrivi învățăturii și fericirii voastre; pe tronul României zăriți o patroană, Vă kărgăskă, nume sakru ce deșcartă în noi suvenirile celle mai plătute, și care representă aurora năskîndă a literaturii Române. Aceasta fie-vă mai mult de kăt orice, un indemn, o încuragiare, la nuce suțese; și kă generalii ce se întrek în răsboae a merită stima kăpetenieii lor, a se face vrednici de dînsul, voi june damicele silinți-vă să posedați virtuțile și învățăturile ce se simbolizează prin sakrul nume al Patroanei voastre.

Diskursul pronunțat de Damicella Aleksandrina Vizula.

Domnule Direktor!

Simtimentele ce încearkă azi junele noastre suflete la privirea unei adunări kompusă de prîinții și rudele noastre, onorată cu prezența domniei-talle, Domnule Direktor, care ne aduci bine-kuvîntările maternă și patriotice alle înaltei noastre patroane, sunt atît de influkărate în kăt poate să vă inkredințeze numai inocența și sufletul nostru; singura calitate ce posedază niște june kopille, își representează tabloul în care se află tipărite aceste frumoase impresii, cu kălorile celle mai vii, kiar în aceste momente de veselie, momente dulci, de care am numărat puține în viața noastră pînă acum, o viață de roș, și neturburată de tempestele durerii. Instrukția noastră de și slabă d'a putea exprima niște simtimente atît de mari, atît de sublime pe care le simțim numai, ar putea să kongrespunză însă la silințele puse de învățătorii nostri, de și nu la așeptările domniei-talle, la dorințele prîinților nostri, la paternă îngrijire a Gubernului, dar vîrsta, puținul timp de studiu ne pot justifikă mai lesne de kăt orice, kă n'am ajuns kulmea așeptărilor naționale. Cu aceasta D-le Direktor rekunoștința ce acum simțim, animează fakultățile noastre d'a face o mikă mulțumire vellor ce ne sprijine în kariera ce ni se deskide, ce ne dă o busolă cu care să ne ferim în soțietate, în astă mare tempestoasă, de stîncile

greșelelor și ale nenerovirilor. Tot ca semn de recunoștință kutezăm a te ruga, D-le Direktor, să priimești acest mic produkt al lucrării noastre de peste an, sokotind că acesta este un mic simbol al recunoștinței și al respectului ce hrănesc junele noastre inime pentru persoana domniei-tale.

Te rugăm, Doamnă, a înfățișa și Înălțimei Salle Doamnei, semnele de dragoste și de îndoitul respect, ce ne înflăcărează inimile la adducerea aminte de facerile de bine ce înălțimea Sa respindește asupra-ne. Vinevoiască autorul universului a akordă unei astfel de înaltă protekție și patroană a noastră, feririle ce merită virtuțile Salle, și interesul ce ia la încurajarea junelor noastre inime. Dacă urarea noastră se va urcă la regiile înstelate a tot puterniciei lui Dumnezeu; apoi ni se pare a vedea înființate d'akum effektele rugăciunii noastre. Pentru noi va fi destul, veseliea de a ne vedea odată mai vrednice d'a korespunde îngrijirilor D-le, D. Direktor, și amorului matern al înălțimei Salle, amor atât de frumos, ca și un angel și a unui serafim, și a căruia frumoasă imagine, ne sosește în ori-ce pas, în ori-ce îndeletnicire; fie ca urările noastre să aibă doritele effekte, fie ca silințele noastre să korespunză zelului nostru, fie ca veseliea c'o simțim azi, să ni se înfățișeze în toate momentele vieții noastre.

K A U S A R O M Ț N Ț .

(Urmare.) *)

Răskumpărarea zecuielilor încă ar avea influință mântuitoare asupra moralității poporului și asupra orfanei noastre agriculturii, industriei încă iar da un înbold nespas. Dar aceasta n'ar trebui să fie măsura numai lokală, nici privită din punct egoistik provincial, ci cum se kuvine unei nații harnice, preste toată patria, adică și în râmântul sârkuiesc, în cât s'ar afla în ființă, și în komitate și kiar în râmântul regesk. Adică în lokul zecuielilor să se adauge kăți-va krețari la kontribuție, din kare (râmântul și patria noastră ar fi norocită să aibă un buga) supt o administrație osebită să se dea în bani numărați atât fișkului kompetința lui, cât și preoților românești și s'osești să li se fakă leafă regulată anuală. Acel adaos de krețari poporul informat bine fărț îndomăleț par plăt bukuros, numai să nu fie silit a da altua partea cea mai bună din vinul, grâul și din toate rodurile ostânelei sale. Zecuiala pentru proprietari regulându-se tot prin urbariu, ar plătio în bani sau în naturale. — Însă deducerea mai pe larg a acestui punct să o prekutăm, pentru că H. Z. o deduse cu triumf în Erdelyi Hiradó. Afară de aceasta nu kred

să fie om kultivat, kare să nu vrea a rekunoaște strikvoasa influință a zecuielilor asupra agriculturii. Să trecem la modalitatea de a se reprezenta în adunanțele publice atât satele cât și iobagii partikulari kăți se vor fi răskumpărat. Aceasta s'ar putea așeza după modelul satelor libere în râmântul regesk, unde fie-kare komunitate sârtească é reprezentată în adunanțele ținutale prin câte doi deputați; iar partikularii desrobiiți să fie reprezentați după un număr hotărât. — Preste alte pregătiri ale acestei desrobiri și a reprezentației ce ar urma după ea, doresc a trage luarea aminte a kompatrioților mei asupra unei singure împregiurări, kareă în okii mei are însemnătate nemărginită, kum-că, venind odată desrobiiți în adunările noastre publice, auzind și văzând, ce simțuri omenești desfășură partea cea mai luminată a nobilității noastre în privința iobăgimii, cât îi pasă de îmbunarea sorții ei, ku câtă arlekare sinceră (numai de ar puneo și în lucrare) se poartă nația maghiară kătră români, întorkându-se la konsăteii ar spune cele auzite și kunoskute, ar inkredința pe nekrezători, ar deștepta simpatia multor instrăinați; de aci cât folos s'ar răvărta peste patrie, kum s'ar înputeri naționalitatea, judece toți kăror le pasă de viitorul patriei noastre, karii doresc a mai vedea pe această nație mare și mărță!

Al doilea dreptul de a putea îmbrăca deregatori și de a kăștiga proprietate în râmântul regesk, ca și ori unde în toată patria. Fiind că punctul acesta înaintea și în timpul dietelor trecut din Ungaria și transilvania se deslătu pe larg în gazete, în komitate și în diete, în Ungaria sau și primit ca lege, iar în patria noastră doar râmântul akum s'au și întărit de domnitoriu, — e de prisos a l deduce mai în lung: singur o dorință neapărată și țărută de împregiurări mai deskoperiu aci: Fie ca dieta să restringă dreptul de a primi deregatori și dreptul de proprietate numai la râmânteni răskuți în patrie, iar pentru străini să se puie kondiția de a lăku kăți-va ani în patrie, de a kunoaște limba maghiară, de a ținși naționalitatea; totdeodată să așeze și o lege de kolonisație și de naturalisație; iar D. Rot pentru apostolirea sa din Germania să fie tras la diete spre răspundere, ca nu kumva supt unele steamăte (pretesturi) să se mai țere și pe viitoriu asemenea inkumărtări frumoase; ca nu kumva patria noastră ar kătrându-se liberală kătră străini și primindui nekonditionat, măine poimăne să devie proprietatea unor străini vagabunzi, sau să fie sokotită tokma ca un deșert. Întâmplările proaspete near putea învâta, kumcă sănt oameni, karii sokotind în bukuria inimii lor, că inkursia de țărari mai rădă, Ungaria ca în veakul lui Geiza, și krețând că kurtea lui Bela iară este deșartă și voind a ne face să kredem și noi,

*) Bezi N° 74 și 76.

кѣ нѣкоѣ нѣмаѣ аѣа не ва рѣсѣти соarele fericiții, dăca patria ni se va koplesi de venetici nemți și ne-ndestulându-se ku numirea de «Siebenbürger» au intru nimik a skimba numele frumoasei noastre patrii ku «Sachsenland,» amăgesk in patria noastră sute și mii din lărbăturile tikloase ale altor țări.

(Ba urmă.)

Î N Ț I I N Ț Ț R I.

**PROGRAMA
PENTRU
MUSIKA VOKALA.**

Muzika Vokală este cea mai veche și mai plăcută din artele cele frumoase. Năskută din sentimentul inimei, ea de la început au fost aplikată drept organ pentru a înălța rugă de evlavie către D-zeu. Astă muzikă religioasă purta pururea tipul veacului ei. De și tot ku acea țintire, alt au fost versul kintărei psalmilor lui David, alt acela din Epoha Sf. Părinți și altul s'ntrebuințază astăzi in Biserika răsăritului, in kât putem zice kă și astă Muzikă urmează prifăcherilor gustului skimbătoriu tuturor drăgărilor ominești.

Perfekția, la kare in timpul de astăzi, au agiuns artikurile cele frumoase și alte ramuri a științelor, au adus Muzika la un grad de puritate și armonie klasikă, și ramul Muziciei îmbrețoșat astăzi ku entusiasm, este podoba serbărilor bisericănești, a celor politice și a întrunirilor sociale precum mărțurisesk koncerturile kintate de multe sufi de mânduri.

Ku mângiere s'au văzut kă, dorința reformei kăntecelor Bisericești au strebătut și la Patriarhie, unde s'ntemeese sistema kăntecului Arabik; dar ku mai mare nimerire Muzika klasikă sau întemeat in Biserika Rosiei unde kintărele Sf. Leturgii au agiuns la un grad de Armonie și kubiinț, kare au întrekut pe ace a Romei ku multe nevoi de reformă, și in Moldo-România s'au deșteptat gustul cel klasik a Musicii ku dorința de a părăsi ku alte deprinderi și kăntekul Asiatic.

Între kâte-va cekkăi, făcute mai înainte in acest ram, iskălitul kutează a krede kă au produs un rezultat mai simțitoriu la skoola de Muzika Vokală, kare am deskis'o la Seminaria Veniamină, și pentru kare am adus pe românie cele mai frumoase kăntări bisericănești întrebuintate la Kapela Imperială din St. Petersburg.

Întru inkredințare kă publikul cel kultivit, simțe nevoia de a părăsi pe calea îmbunătățirei și in astă privire, și ku skor a înlesni învățătura și lăjirea a-vestei sisteme, miam propus a da in tipar o karte ku notile și tekstul subț titlu de :

IMNURILE SF. LITURGII

a

Sf. Ioan Hrisostom,

Alecsandru Petrino, Sard.

Profesor de Musica Vocală.

Iași, in 15 August 1846.

Doritorii kari vor voi s' se prenumere la a-vestă produkție musikală, vor făce kunnoskut la Redakție. Prețul unui esempler legat in karton este de 24 lei.

Epitropia Spitalului Brănkovenesk și a Bisericii Domniți Vlaşi.

Fiind kă la viitorul Sf. George 1847, se implinește sorokul arenzilor mai jos arătateelor moșii, și anume:

- Komozteni, Gighira, și Ginționa } sud Dolj.
- Măceșurile, sârbesk și românesk }
- Dăbuleni } sud Romanați.
- Stoienesti }
- Găujani, sud Vlașka.
- Nekșesti și Riiși, sud Teleorman.
- Krovi }
- Mătsaru } sud Dimbovița.
- Săvesti i Braniștea }
- Fundeni, sud Saak.
- Răsturnăți, lingă Posta Mărgineni, sud Buzău.
- Mătsaska i Buciumeanka, sud Ialomița.
- Gurbănești }
- Çiumerniku, sau Kula } sud Ilfov.

Kare se vor arendui ku mezat prin trei strigări in sala a-vestui Spital, la I-ii, la 7, și 16, alle viitorului Noemarie. Doritori s' vor arăta la insemnatele sorocăe, unde vor vedea kondițiile, și s' vor înființa la înțria și a doa strigare kezăși destoinici, ka și epitropia s' aibă vreme pînă la atreia strigare a cekcheta kalitțile lor.

Un Profesor de limba Italiană și Germană.

Având trebuintă vre o familie de învățtor sau pedagog kare s' kunoaskă limba Italiană și Germană in toată întinderea, kum și priçipe de limba Franțeză, ku bune părțri, într'o vîrstă matură, kare 'și-a făkut învățturile in mai multe ramure de științe; poate a se adresă la a-vestă Redakție kare îi va rekomanda un asemenea învățtor ku toate kalitțile kivenite unui eduktor de kopii.

R., I. D. N.